

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδότησης: 274/2014
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Β1 Τμήμα Διακοπών
Συνεδρίαση της 27.8.2014

ΣΥΝΘΕΣΗ:

Πρόεδρος: Πέτρος Τριανταφυλλίδης, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Ανδρέας Χαρλαύτης, Βασιλική Δούσκα, Ανδρέας Γραμματικός, Παναγιώτης Παναγιωτουνάκος, Κωνσταντίνος Χαραλαμπίδης, Ευγενία Βελώνη, Αικατερίνη Γρηγορίου, Στυλιανή Χαριτάκη, Κουήν – Τακουή Χουρμουζιάν, Ευφροσύνη Μπερνικόλα, Ελένη Σβολοπούλου, Κωνσταντίνος Κηπουρός, Κυριακή Παρασκευοπούλου, Σταύρος Σπυρόπουλος, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητής : Παναγιώτης Αθανασούλης, Πάρεδρος ΝΣΚ (γνώμη χωρίς ψήφο).

Αριθμός Ερωτήματος : Το υπ' αριθμ. 140456/33/27-6-2014 έγγραφο ερώτημα της Γενικής Γραμματέως του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (ΥΠΕΚΑ).

Περίληψη Ερωτήματος: Ερωτάται εάν μπορεί να εφαρμοστεί ο ερμηνευτικός κανόνας του βυζαντινορωμαϊκού δικαίου, σύμφωνα με τον οποίο επί πωλήσεως ακινήτου γενομένης καθ' όρια και μέτρα επί συνολικώ τιμήματι, ο καθ' όρια προσδιορισμός θεωρείται επικρατέστερος του κατά μέτρα, εάν δεν συνάγεται ότι οι συμβαλλόμενοι απέβλεπαν στον κατά μέτρα τοιούτον και για αναγνωριστικές αποφάσεις που εκδόθηκαν μετά την εισαγωγή του Αστικού Κώδικα.

Επί του ανωτέρω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Β1 Διακοπών) γνωμοδότησε κατά πλειοψηφία ως ακολούθως :

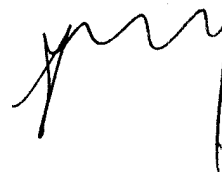
Α. Επί του παραδεκτού του τεθέντος ερωτήματος

Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 6 του ν. 3086/2002 «Οργανισμός του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και κατάσταση των Λειτουργών και υπαλλήλων του» (ΦΕΚ Α'324) το προς το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους υποβαλλόμενο ερώτημα πρέπει να περιλαμβάνει πλήρη εξιστόρηση των πραγματικών περιστατικών της υποθέσεως και προσδιορισμό των προβλημάτων της διοίκησης για την έννοια και το περιεχόμενο συγκεκριμένων διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας, των οποίων ζητείται η ερμηνεία από το ΝΣΚ, προκειμένου να τις εφαρμόσει στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της.

Εν προκειμένω διατυπώθηκαν δύο απόψεις, ως κατωτέρω:

Κατά την άποψη του πλειοψηφίας, η οποία απαρτίστηκε από τον Πρόεδρο Αντιπρόεδρο ΝΣΚ Πέτρο Τριανταφυλλίδη και τους Νομικούς Συμβούλους του Κράτους Ανδρέα Χαρλαύτη, Βασιλική Δούσκα, Ανδρέα Γραμματικό, Κων/νο Χαραλαμπίδη, Αικατερίνη Γρηγορίου, Στυλιανή Χαριτάκη, Ευφροσύνη Μπερνικόλα και Σταύρο Σπυρόπουλο, ψήφοι εννέα (9), προς τους οποίους συντάχθηκε και ο Εισηγητής, Πάρεδρος ΝΣΚ Παναγιώτης Αθανασούλης, γνώμη χωρίς ψήφο μία (1), το διδόμενο ιστορικό συμπληρούμενο από τα στοιχεία του φακέλου, ως και η παράθεση του νομικού προβληματισμού, πληρούν τους όρους του ανωτέρω άρθρου 6 παραγρ. 6 του ν. 3086/2002 και το αρμόδιο Τμήμα του ΝΣΚ πρέπει να προχωρήσει στην απάντηση του τεθέντος ερωτήματος.

Μειοψήφησαν οι Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους Παναγιώτης Παναγιωτουνάκος, Ευγενία Βελώνη, Κουήν-Τακουή Χουρμουζιάν, Ελένη Σβολοπούλου, Κων/νος Κηπουρός και Κυριακή Παρασκευοπούλου, ψήφοι έξη (6), οι οποίοι υποστήριξαν ότι το διδόμενο ιστορικό είναι ελλιπές και ασαφές, εφόσον δεν προσδιορίζονται σ' αυτό, τα εμβαδά και τα όρια ως και οι τυχόν διαφοροποιήσεις τους που προκύπτουν από τις αναγνωριστικές αποφάσεις σε σχέση με τα προσαγόμενα από τον ενδιαφερόμενο τοπογραφικά διαγράμματα, συνακολούθως δε πως συνδέονται αυτά με τον προβαλλόμενο από την Υπηρεσία προβληματισμό και επομένως απαραδέκτως εισάγεται το ερώτημα τούτο στο παρόν Τμήμα.

Β. Η ανωτέρω πλειοψηφία γνωμοδότησε επί της ουσίας του ερωτήματος ως κατωτέρω:

Ι. ΙΣΤΟΡΙΚΟ:

Από το έγγραφο της ερωτώσας υπηρεσίας και τα στοιχεία του φακέλου που τον συνοδεύουν, προκύπτει το ακόλουθο πραγματικό:

1) Με τις αριθ. 30347/239/27-2-1958 και 30352/244/27-2-1958 αναγνωριστικές αποφάσεις του Υπουργείου Γεωργίας, σύμφωνα με το τότε ισχύον άρθρο 42 ΝΔ 2501/1953 (αυτοτελή δασύλλια), αναγνωρίσθηκαν ως ιδιωτικές δώδεκα δασικές εκτάσεις στην περιφέρεια του Δασαρχείου Τσοτυλίου. Σχεδόν όλα τα δασοτεμάχια αυτά υλοτομήθηκαν στο παρελθόν, δύο φορές, σύμφωνα με τα αναγνωρισθέντα εμβαδά τους. Ο νόμιμος κληρονόμος των δασοτεμαχίων υπέβαλλε αιτήσεις για την εκ νέου υλοτόμηση αυτών, καταθέτοντας τοπογραφικά διαγράμματα. Σύμφωνα με το αριθ. 11021/486/12-3-2013 έγγραφο του Δασαρχείου Τσοτυλίου στα τοπογραφικά απεικονίζονται δασοτεμάχια με πολλαπλάσιο εμβαδόν από το αναγραφόμενο στους χορηγηθέντες από το Υπουργείο τίτλους αναγνώρισης και με μεγάλες αποκλίσεις των διαστάσεων των πλευρών από τα σχεδιαγράμματα που συνοδεύουν τις άνω αναγνωριστικές αποφάσεις. Επιπλέον, στο ίδιο ως άνω έγγραφο αναφέρεται η αριθ. 88613/4103/6-7-1989 διαταγή της Δ/σης Προστασίας Δασών και Δημόσιας Περιουσίας, σύμφωνα με την οποία θεωρείται ως ανεπίτρεπτη η κατάσταση το εμβαδόν των αδειών υλοτομίας να είναι πολλαπλάσιο του αναγραφόμενου στην (αναγνωριστική) απόφαση εμβαδού. Σύμφωνα με την ίδια διαταγή θα πρέπει να μην εκδίδονται άδειες υλοτομίας πριν συνταχθούν τοπογραφικά διαγράμματα και γίνει έλεγχος των ορίων, με κοινή αυτοψία της δασικής υπηρεσίας και της κοινότητας.

Η Δ/ση Προστασίας Δασών και Φ.Π. σε συνέχεια του ανωτέρω εγγράφου, απάντησε στο Δασαρχείο Τσοτυλίου, με το αριθ. 128804/1190/9-4-2013 έγγραφο της, ότι για τον εντοπισμό και αποτύπωση των αναγνωρισμένων εκτάσεων, μπορεί να λάβει υπόψη του το αναγραφόμενο εμβαδόν ως και κάθε άλλο χρήσιμο στοιχείο, όπως περιγραφή των ορίων, αεροφωτογραφίες κ.λ.π.

Με τις από 10-7-2013 και 23-12-2013 αιτήσεις του , ο ΣΓ ζήτησε να διευκρινιστεί ποιό απ' τα δύο θα εφαρμοσθεί, τα όρια ή το αναγραφόμενο εμβαδόν, διότι αυτό είναι το κρίσιμο στην περίπτωση του.

2) Κατόπιν των ανωτέρω, στην αρμόδια υπηρεσία αναπτύχθηκε σχετικός προβληματισμός ως προς το εάν μπορεί να εφαρμοστεί ο αναφερόμενος στην περίληψη του ερωτήματος κανόνας του βυζαντινορωμαϊκού δικαίου και για αναγνωριστικές αποφάσεις που εκδόθηκαν μετά την εισαγωγή του ΑΚ, όπως στη συγκεκριμένη περίπτωση, που η αναγνώριση έγινε το 1958.

II. Εφαρμοστές διατάξεις

A.1. Στο άρθρο 9 ν. 86/1969 «Δασικός Κώδικας» όπως ίσχυε πριν την κατάργησή του με το άρθρο 79 παρ. 1 περ. α του ν. 998/1979 (ΦΕΚ Α 289), οριζόταν:

«Άρθρο 9

Επί αιτήσεων, αφορωσών εις την διεκδίκησιν ή αμφισβήτησιν κυριότητος ή οιουδήποτε ετέρου δικαιώματος επί δασών, μερικώς δασοσκεπών εκτάσεων ή χορτολιβαδικών εδαφών και παντός είδους ακινήτου εντός αυτών ευρισκομένου, ιδία δε επί των κατά τον α.ν. 1539 της 24/29.12.1938 περί προστασίας των δημοσίων κτημάτων ως ούτος εκάστοτε ισχύει, εισαγομένων εις αυτό υποθέσεων, γνωμοδοτεί το παρά τω Υπουργείω Γεωργίας Συμβούλιον Ιδιοκτησίας Δημοσίων Δασών κατά τα οριζόμενα εις τα επόμενα άρθρα 10 έως 13.»

2. Εξάλλου, με το άρθρο 10 παρ. 1 ν. 3208/2003, (ΦΕΚ Α 303/24.12.2003) ορίζεται ότι:

«1. Το Δημόσιο δεν προβάλλει δικαιώματα κυριότητας σε δάση και δασικές εν γένει εκτάσεις που:

Αναγνωρίστηκαν:

α) β) γ)

δ) Με αποφάσεις του Υπουργού Γεωργίας, που εκδόθηκαν μετά από γνωμοδοτήσεις των Συμβουλίων επί ιδιοκτησιακών θεμάτων, κατά τις διατάξεις του Ν. 853/1917 Περί οργανισμού Υπουργείου Γεωργίας (ΦΕΚ 133 Α) του Α.Ν. 1747/1939, περί συστάσεως παρά τω Υπουργείω Γεωργίας Γνωμοδοτικού Συμβουλίου Δασών (ΦΕΚ 208 Α), των άρθρων 9 έως 13 του Ν.Δ. 86/1969, με τις οποίες κωδικοποιήθηκαν οι

διατάξεις των δασικών κωδίκων, του Ν. 3077/1924 "περί δασικού κώδικος" και Ν. 4173/1929 "περί κυρώσεως και τροποποιήσεως του από 11 Μαΐου 1929 Ν.Δ," "περί δασικού κώδικος" (ΦΕΚ 205 Α) και τις διατάξεις του άρθρου 8 του Ν. 998/1979, καθώς και με αποφάσεις των Γενικών Διοικητών και του Επιτρόπου Διοίκησης του Ν.Δ. 1150/1942, με τις οποίες κρίθηκαν ιδιοκτησιακές υποθέσεις»

3. Στις διατάξεις του προϊσχύσαντος του ΑΚ βυζαντινορωμαϊκού δικαίου των ν. 45 Πανδ. 22-1 ν.45 Βασιλ. 19-11, Αρμ. Γ. 4 οριζόταν:

«Εάν πωλών σοι αγρόν υποδείξω σοι τους όρους και είπω είναι τον αγρόν ρ´(100) ζευγών εργασίας, και γη, είτα κινήσης κατ´ εμού περί τα εκνικήσεως και μετρηθέντος του αγρού η ποσότης των ρ´(100) ζευγών της εργασίας ευρέθη, ουκ αποκλείεσαι εις ζητείν το ικανόν εκ των εκνικηθέντων τοις γαρ όροις πλέον επιστεύσας, ήπερ τη ποσότητι των εργασιών, και προς τους υποδειχθέντας όρους ευθύνεται ο πράτης.»

III. Ερμηνεία Διατάξεων

Από τις ανωτέρω διατάξεις, αυτοτελώς και σε συνδυασμό μεταξύ τους ερμηνευόμενες συνάγεται ότι, οι διατάξεις του β.ρ δικαίου, καθιερώνουν ερμηνευτικό κανόνα, κατά τον οποίο επί πωλήσεως ακινήτου κατά μέτρα και όρια επικρατέστερος είναι ο καθ'όρια προσδιορισμός, εάν δεν συνάγεται ότι οι συμβαλλόμενοι απέβλεψαν στον κατά μέτρα προσδιορισμό, δεν ισχύει δε ο κανών αυτός υπό τον ΑΚ, μη διαλαμβανόμενος σ'αυτόν (ΑΠ 307/2002, Εφ.Δωδεκανήσου 113/2003). Συνεπώς, υπό τον Α.Κ. η εξεύρεση της εκτάσεως σε περίπτωση πωλήσεως ακινήτου, το οποίο προσδιορίζεται στο πωλητήριο συμβόλαιο κατά μέτρα και όρια, μεταξύ δε των δύο αυτών προσδιορισμών υπάρχει διαφορά ως προς την έκταση, ώστε η κατά όρια περιγραφή του ακινήτου να περιλαμβάνει έκταση μεγαλύτερη από εκείνη που προσδιορίζεται σε μέτρα, θα γίνει με τους ερμηνευτικούς κανόνες των δικαιοπραξιών των άρθρων 173 και 200 Α.Κ.

IV. Υπαγωγή

Από το διδόμενο πραγματικό στο παρόν ερώτημα και κυρίως από το με αρ. πρωτ. 11021/486/12-3-2013 έγγραφο του Δασαρχείου Τσοτυλίου που υπάρχει στο φάκελο, προκύπτει ότι τα όρια των αναγνωρισθεισών εκτάσεων ήταν σαφή, και σύμφωνα με αυτά υλοτομήθηκαν και στο παρελθόν δυο φορές οι εν λόγω εκτάσεις.

Περαιτέρω, όπως προκύπτει απ' το ίδιο έγγραφο, μεταξύ των εκτάσεων που απεικονίζονται στα διαγράμματα που κατέθεσε πρόσφατα ο ΣΓ και αυτών για τις οποίες χορηγήθηκαν τίτλοι αναγνώρισης, παρατηρήθηκαν μεγάλες αποκλίσεις των διαστάσεων των πλευρών εκ της συγκρίσεως των πρόσφατα υποβληθέντων διαγραμμάτων με τις διαστάσεις των πλευρών των σχεδιαγραμμάτων που συνοδεύουν τις αναγνωριστικές αποφάσεις.

Είναι προφανές λοιπόν, ότι αφού είχαν χορηγηθεί άδειες υλοτομίας στο παρελθόν σύμφωνα με το εμβαδόν των αναγνωρισθεισών ως ιδιωτικών εκτάσεων, αυτό το εμβαδόν θα ληφθεί υπόψη και στην προκειμένη χορήγηση άδειας υλοτομίας. Τυχόν επιπλέον της αναγνωρισθείσας έκταση θα τυγχάνει διαχείρισεως από την αρμόδια Υπηρεσία (Δασαρχείο) ως δημόσια δασική, μέχρι της ενδεχομένης αναγνωρίσεώς της, ως ιδιωτικής. (Γν. 903/1985 της Συνέλευσης των Προϊσταμένων των Νομικών Δ/σεων).

Σε κάθε περίπτωση, επί του τεθέντος ερωτήματος δεν τίθεται θέμα εφαρμογής του προαναφερθέντος ερμηνευτικού κανόνα του β.ρ. δικαίου, αν η έκταση ήταν προσδιορισμένη από τις αναγνωριστικές αποφάσεις και κατ' εμβαδόν και καθ' όρια, ο προσδιορισμός δε αυτός δεν μπορεί να τεθεί εν αμφιβόλω απ' το γεγονός ότι οι ιδιώτες κατέθεσαν τοπογραφικά διαγράμματα, απ' τα οποία προκύπτει διαφορετικό εμβαδόν.

V. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Εν όψει των προεκτεθέντων, η πλειοψηφία των μελών του Β1 Τμήματος Διακοπών, που απαρτίστηκε από τους Πέτρο Τριανταφυλλίδη, Αντιπρόεδρο ΝΣΚ, Ανδρέα Χαρλαύτη, Βασιλική Δούσκα, Ανδρέα Γραμματικό, Κωνσταντίνο Χαραλαμπίδη, Αικατερίνη Γρηγορίου, Στυλιανή Χαριτάκη, Ευφροσύνη Μπερνικόλα, Σταύρο Σπυρόπουλο, Νομικούς Συμβούλους του Κράτους, στην οποία προσεχώρησε και ο Εισηγητής, διετύπωσε τη γνώμη ότι επί του τεθέντος ερωτήματος αρμόζει η απάντηση ότι με βάση το διδόμενο ιστορικό, δεν τίθεται θέμα εφαρμογής στην προκειμένη περίπτωση του ερμηνευτικού κανόνα του β.ρ.δικαίου, σύμφωνα με τον οποίο επί πωλήσεως ακινήτου γενομένης καθ' όρια και μέτρα επί συνολικού τμήματος, ο καθ' όρια προσδιορισμός θεωρείται επικρατέστερος του κατά μέτρα, αν

δεν συνάγεται ότι οι συμβαλλόμενοι απέβλεψαν στον κατά μέτρα τοιούτον, κανόνας ο οποίος σε κάθε περίπτωση δεν ισχύει μετά την ισχύ του ΑΚ.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 30/9/2014

Ο Πρόεδρος του Β1 Τμήματος Διακοπών

Πέτρος Τριανταφυλλίδης
Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Ο Εισηγητής

Παναγιώτης Αθανασούλης
Πάρεδρος ΝΣΚ